

Sygnatura akt VIII Ga 155/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj

Sędziowie: SO Agnieszka Kądziółka

SR del. Aleksandra Wójcik-Wojnowska (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. Anna Galara

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Akademii (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko (...) spółce akcyjnej V. (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 27 stycznia 2016 roku, sygnatura akt X GC 1023/15

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO (...)SSO(...)SSR del. (...)

Sygn. akt VIII Ga 155/16

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie w dniu 15 maja 2015 roku powódka Akademia (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wniosła o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej (...) spółki akcyjnej V. (...) z siedzibą w W. kwoty 6 750 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2015 roku do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania. Uzasadniając żądanie pozwu, powódka podniosła, że dochodzona wierzytelność powstała w związku z wynajęciem przez poszkodowaną w dniu w dniu 22 stycznia 2015 roku samochodu zastępczego marki R. (...) na czas naprawy uszkodzonego pojazdu, tj. do dnia 18 lutego 2015 roku, przy zastosowaniu stawki najmu w kwocie 250 zł brutto za dobę. W związku z wynajmem pojazdu zastępczego powódka wystawiła rachunek nr (...) na kwotę 6 750 zł, a następnie poszkodowana przelała na rzecz powódki wierzytelność przysługującą jej wobec pozwanego zakładu ubezpieczeń o zwrot kosztów pojazdu zastępczego, dokonując w ten sposób zapłaty za wykonaną usługę. Powódka wskazała, że zgłosiła roszczenie pozwanej, jednak ta odmówiła zapłaty odszkodowania, uznając, że roszczenie nie zostało dostatecznie udokumentowane.

W dniu 30 czerwca 2015 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie w Wydziale X Gospodarczym wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając żądanie powoda w całości.

Od przedmiotowego nakazu zapłaty pozwana wniosła skuteczny sprzeciw, zaskarżając nakaz zapłaty w całości oraz wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwana podniosła, że powódka nie wykazała zasadności wynajmu pojazdu zastępczego, w szczególności, nie wykazała okoliczności, które obligowały poszkodowaną do wynajmu pojazdu zastępczego, nie wykazała w jaki sposób pojazd był wykorzystywany, intensywności jego używania, długości dokonywanych przejazdów oraz ich celów. Pozwana wskazała, że zaoferowany przez powódkę rachunek jest jedynie zobowiązaniem do zapłaty, nie zaś udokumentowaniem faktycznie poniesionej przez poszkodowaną straty. Pozwana podniosła nadto, że powódka nie uzasadniła także okresu najmu oraz przyjętych stawek dziennych za najem pojazdu zastępczego, które w ocenie pozwanej zostały zawyżone i nie odzwierciedlają stawek obowiązujących na rynku.

Powódka w piśmie procesowym z dnia 1 września 2015 roku podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie, zaznaczając, że konieczność wynajmu pojazdu zastępczego implikuje już sam fakt powstania szkody i niemożność wykorzystywania uszkodzonego auta przez okres naprawy. Powódka wskazała, że poszkodowana jest notariuszem, a pojazd zastępczy był przez nią wykorzystywany do codziennych dojazdów do pracy oraz do wykonywania czynności w ramach prowadzonej działalności notarialnej, tj. sporządzania aktów notarialnych w terenie, poza siedzibą kancelarii. W odniesieniu do zakwestionowanej przez pozwaną stawki najmu, powódka wskazała, że poszkodowana uprawniona była do wynajmu pojazdu tej samej klasy i przeznaczenia co pojazd uszkodzony. Długość okresu najmu, zdaniem powódki, uzasadniony był czasem trwania naprawy pojazdu, który został wydłużony z przyczyn dotyczących pozwanej.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie uwzględnił powództwo w całości, zasądając na rzecz powódki od pozwanej kwotę 6.750 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 marca 2015 r., a także kwotę 1.555 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Dnia 21 stycznia 2015 roku doszło do kolizji, w której uszkodzeniu uległ samochód marki T. (...) o nr rej. (...), stanowiący własność B. W.. Sprawca kolizji posiadał zawartą umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z pozwaną (...) spółką akcyjną V. (...) z siedzibą w W..

Pojazd marki T. (...) o nr rej. (...) został uszkodzony w stopniu uniemożliwiającym jego używanie. Funkcjonariusze policji obecni na miejscu zdarzenia zatrzymali dowód rejestracyjny pojazdu, następnie pojazd został odholowany z miejsca zdarzenia do warsztatu naprawczego.

Szkoda została zgłoszona pozwanej w dniu 22 stycznia 2015 roku i zarejestrowana pod numerem (...). W dniu 23 stycznia 2015 roku pozwana dokonała oględzin pojazdu i sporządziła kosztorys naprawy, który przesała powódce w dniu 26 stycznia 2015 roku. Koszt naprawy pojazdu ustalono na kwotę 3 875,07 zł brutto. Kalkulacja sporządzona przez pozwaną nie uwzględniała wszystkich uszkodzonych elementów pojazdu, wobec czego w dniu 27 stycznia 2015 roku zgłoszono konieczność dokonania drugich oględzin pojazdu oraz zweryfikowania kalkulacji. Drugie oględziny pojazdu odbyły się w dniu 30 stycznia 2015 roku. Na skutek ponownych oględzin, pozwana sporządziła nową kalkulację naprawy na kwotę 4 625,91 zł brutto. W dniu 3 lutego 2015 roku pozwana przesała protokół oględzin.

W dniu 4 lutego 2015 roku zamówiono części zamienne niezbędne do naprawy pojazdu. Części zamienne zakład naprawy uzyskał w dniu 10 lutego 2015 roku, następnie przystąpił do naprawy pojazdu. Naprawa pojazdu obejmowała prace blacharskie, prace lakiernicze, montaż części, lakierowanie części, oczekiwanie na wyschnięcie lakieru oraz sezonowanie powłoki lakierniczej. Naprawa pojazdu zakończyła się w dniu 16 lutego 2015 roku, następnego dnia, tj. 17 lutego 2015 roku wykonano przegląd pojazdu. Pojazd został zwrócony poszkodowanej w dniu 18 lutego 2015 roku.

Poszkodowana upoważniła właściciela warsztatu do odbioru należnego odszkodowania z tytułu powypadkowej naprawy pojazdu.

W dacie uszkodzenia pojazdu poszkodowana nie posiadała innego pojazdu mogącego zastąpić pojazd uszkodzony. Poszkodowana jest notariuszem, prowadzi działalność gospodarczą w formie kancelarii notarialnej. Poszkodowana przed zdarzeniem komunikacyjnym używała samochodu do dojazdów do pracy oraz do wykonywania czynności związanych ze świadczeniem usług notarialnych.

W związku z powyższym poszkodowana w dniu 22 stycznia 2015 roku zawarła z powódką umowę najmu pojazdu zastępczego marki R. (...) o nr rej. (...). W § 2 umowy strony uzgodniły, że najem trwa od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia zakończenia naprawy powypadkowej. Zgodnie z § 3 umowy, opłata za najem w/w pojeździe wynosiła 250 zł netto za każdą dobę najmu pojazdu. Przedstawiciela powódki M. I. ustaliła stawkę 250 zł za dobę po uprzednim zbadaniu rynku. Poszkodowana wybierając ofertę najmu pojazdu uznała, że stawki oferowane przez powódkę są zgodne z obowiązującymi na rynku, ponieważ polegała na opinii małżonka, a nadto poleciła wcześniej sprawdzić swojej asystentce jakie są koszty wynajmu samochodu.

Pismem z dnia 22 stycznia 2015 roku poszkodowana zawiadomiła pozwaną zakład ubezpieczeń o wynajęciu pojazdu zastępczego.

Poszkodowana wykorzystywała pojazd zastępczy do codziennych dojazdów do kancelarii mieszczącej się w S. przy ul. (...) ze swojego miejsca zamieszkania, tj. S. Z. na odcinku około 10 km, a nadto do wykonywania działalności notarialnej poza siedzibą kancelarii (sporządzenia aktów notarialnych w terenie, dojazdy do sądów, urzędów znajdujących się w S. i poza S.). Poszkodowana jeździła także w trakcie pracy doglądać schorowanych rodziców.

W dniu 18 lutego 2015 roku nastąpił zwrot pojazdu zastępczego. Tego samego dnia poszkodowana odebrała swój pojazd z warsztatu naprawczego.

Z tytułu najmu pojazdu zastępczego powódka wystawiła poszkodowanej rachunek nr (...) na kwotę 6 750 zł.

Poszkodowana skorzystała z bezgotówkowego rozliczenia z powódką i w dniu 25 lutego 2015 roku zawarła z powódką umowę przelewu wierzytelności, przedmiotem której było przeniesienie przez poszkodowaną na rzecz powódki wierzytelności przysługującej poszkodowanej wobec (...) spółce akcyjnej V. (...) z siedzibą w W. o naprawienie szkody powstałej wskutek zdarzenia z dnia 21 stycznia 2015 roku, w zakresie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Pismem z dnia 25 lutego 2015 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 6 750 zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Pismem z dnia 25 marca 2015 roku pozwana odmówiła zapłaty odszkodowania z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego, wskazując, że roszczenie nie zostało dostatecznie udokumentowane co do jego zasadności.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd pierwszej instancji uznał powództwo za uzasadnione. Sąd wskazał, że legitymacja czynna powódki wynika z zawartej umowy cesji oraz treści art. 509 § 1 i 2 k.c. i przytoczył treść art. 822 i 805 k.c.

Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwaną zakład ubezpieczeń co do zasady przyjął odpowiedzialność za szkodę powstałą na skutek zdarzenia z dnia 21 stycznia 2015 roku w pojeździe marki T. (...) o nr rej. (...), albowiem pozwana ustaliła i przyznała odszkodowanie z tytułu kosztów naprawy pojazdu. Bezspornym w ocenie Sądu było powstanie uszczerbku w majątku poszkodowanej B. W., spowodowanego kolizją drogową. Spór stron koncentrował się wokół zasadności poniesionych przez poszkodowaną kosztów wynajmu pojazdu zastępczego, w szczególności wobec bezgotówkowego rozliczenia poszkodowanej z powódką (wynajmującym pojazdem).

Sporna pomiędzy stronami w ocenie Sądu Rejonowego okazała się kwestia zasadności wynajmu pojazdu zastępczego na skutek kolizji z dnia 21 stycznia 2015 roku, w tym zasadności okresu najmu oraz wysokości dobowej stawki najmu. Sąd przytoczył i przeanalizował treść art. 361 § 2 k.c., a w odniesieniu do przytoczonego przez pozwaną fragmentu uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, wydanej w sprawie o sygn. III CZP 05/11 wskazał, iż koszty najmu pojazdu zastępczego, choć nie pokryte bezpośrednio przez poszkodowanego mogą wchodzić

w skład szkody. Poszkodowana bowiem przenosząc wymagalną wierzytelność z tytułu czynszu najmu na rzecz powódki (wynajmującego) dokonała w ten sposób zapłaty. Sąd podkreślił, iż przenoszona wierzytelność już istniała i była skonkretyzowana co do wysokości (iloczyn stawki za dobę i ilości dni najmu) oraz podstawy faktycznej i prawnej.

Sąd meriti zauważył, że należący do poszkodowanej B. W. samochód marki T. (...) o nr rej. (...) nie nadawał się do użytku, o czym świadczył fakt zatrzymania dowodu rejestracyjnego przez policję i odholowanie auta do warsztatu naprawczego. Tym samym poszkodowana utraciła możliwość korzystania z własnego środka lokomocji. Sąd Rejonowy nie miał wątpliwości co do konieczności wynajęcia przez poszkodowaną pojazdu zastępczego. Poszkodowana bowiem jest notariuszem i prowadzi kancelarię notarialną. To zaś wymaga od niej pełnej dyspozycyjności.

Sąd pierwszej instancji powołał się w powyższym zakresie na stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/11). W uzasadnieniu przytoczonej uchwały, podkreślono, że odmienne są sposoby korzystania z własnego samochodu i komunikacji zbiorowej. Samochód w sposób bardziej wszechstronny i funkcjonalny zaspokaja potrzeby życiowe właściciela. Korzystanie z niego stało się obecnie standardem cywilizacyjnym i taka jego funkcja będzie się umacniać.

Odnosząc się do długości okresu najmu pojazdu zastępczego (od 22 stycznia 2015 roku do 18 lutego 2015 roku), Sąd Rejonowy uznał, że jest to okres w pełni uzasadniony. Zdaniem Sądu nie ulegało wątpliwości, że czynności naprawcze wymagały odpowiedniego czasu, który uzależniony był - wobec zgłoszenia szkody do pozwanego zakładu ubezpieczeń - od przeprowadzenia przezeń oględzin pojazdu i sporządzenia kalkulacji naprawy. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało, w ocenie Sądu Rejonowego, że w dniu zdarzenia, tj. 21 stycznia 2015 roku pojazd został odstawiony do zakładu naprawczego, następnego dnia, tj. 22 stycznia 2015 roku poszkodowana zgłosiła szkodę pozwanej, a ta w dniu 23 stycznia 2015 roku dokonała pierwszych oględzin pojazdu. Po tychże oględzinach pozwana sporządziła kosztorys naprawy, który przesała powódce w dniu 26 stycznia 2015 roku, następnego dnia powódka zgłosiła zastrzeżenia co do kalkulacji naprawy i konieczność przeprowadzenia kolejnych oględzin. Pozwana uznała za zasadne żądanie powódki i w dniu 30 stycznia 2015 roku dokonała drugich oględzin pojazdu, a następnie sporządziła nową kalkulację naprawy. W dniu 3 lutego 2015 roku pozwana przesała protokół oględzin i już następnego dnia, tj. 4 lutego 2015 roku zakład naprawczy zamówił części niezbędne do naprawy. Części dotarły 10 lutego 2015 roku i od tego dnia zaistniała fizyczna możliwość wykonania naprawy pojazdu. Naprawa zakończyła się w dniu 16 lutego 2015 roku, w dniu 17 lutego 2015 roku wykonano przegląd i zbieżność pojazdu. Następnego dnia, tj. 18 lutego 2015 roku, pojazd zwrócono poszkodowanej. Z wyżej przedstawionego przebiegu postępowania likwidacyjnego prowadzonego przez pozwaną oraz procesu naprawy pojazdu, wynikało w ocenie Sądu Rejonowego, że w okresie 22 stycznia 2015 roku do 18 lutego 2015 roku poszkodowana była pozbawiona możliwości korzystania z własnego samochodu, a co więcej, że nie miała ona żadnego wpływu na czas trwania powyższych czynności. Wpływ taki, jak zauważył Sąd meriti miała natomiast pozwana, albowiem będąc profesjonalistką miała ona możliwość ograniczenia czasu trwania oględzin i sporządzania kalkulacji naprawy do niezbędnego minimum. Poszkodowana przez okres trwania w/w czynności musiała posiadać środek lokomocji, pozwalający jej na swobodne przemieszczanie.

W ocenie Sądu pierwszej instancji powódka wykazała także, że wysokość przyjętej stawki najmu, a co za tym idzie - kosztów najmu pojazdu zastępczego była uzasadniona. Sąd podkreślił, że względ na bezgotówkową formę rozliczenia najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowaną i powódkę, wymagał wykazania przez powódkę, że przyjęta stawka odpowiadała warunkom rynkowym. Zgromadzony materiał dowodowy, w ocenie Sądu Rejonowego, nie wskazywał, aby zastosowana w umowie z dnia 22 stycznia 2015 roku dobową stawką najmu była zawyżona w stosunku do średnich stawek obowiązujących na rynku lokalnym. Powódka na poparcie swojego roszczenia przedłożyła umowę najmu z dnia 22 stycznia 2015 roku, z której wynika wysokości zastosowanej stawki najmu pojazdu zastępczego, a nadto rachunek nr (...), z którego wynika całościowy koszt najmu pojazdu zastępczego. Z zeznań przedstawicielki powódki M. I. wynika, że stawkę przyjętą w umowie ustalono w oparciu o badanie rynku. Wcześniej przedstawiciele

powódki dzwonili do różnych wypożyczalni i rozpytywali o stosowane stawki najmu. Pozwana zaś zarzucając, że przyjęta stawka nie odpowiada aktualnym ofertom obowiązującym na rynku, nie przedstawiła żadnego dowodu na tę okoliczność, ani nawet nie wyjaśniła dlaczego według niej stawka została zawyżona. Sąd Rejonowy zaznaczył, że poszkodowana wynajęła pojazd marki R. (...), a zatem pojazd tej samej klasy co uszkodzony pojazd marki T. (...) - klasy B. Sądowi z urzędu wiadomym jest, że średnie stawki najmu dla tej klasy pojazdów, w 2013 roku wynosiły w różnych wypożyczalniach działających na rynku lokalnym (S.) 140 zł, 180 zł a w II kwartale 2013 roku wynosiły nawet 213,60 zł. Sąd Rejonowy wskazał, że posiada wiedzę o wskazanych stawkach na podstawie analizy opinii biegłych sądowych wydawanych w analogicznych sprawach jak sprawa będąca przedmiotem orzekania. Zdaniem Sądu przyjęta w umowie najmu z dnia 22 stycznia 2015 roku stawka w wysokości 250 zł nie była stawką wygórowaną, skoro już w 2013 roku średnie stawki sięgały kwoty 213,60 zł. Nie budziło wątpliwości Sądu pierwszej instancji, że stawki najmu w 2015 roku mogły być wyższe i wynosić 250 zł za dobę, tak jak ustaliły strony umowy najmu. Sąd wskazał, że nie można odmówić poszkodowanej prawa wyboru wypożyczalni.

Sąd Rejonowy dodał, iż zarzutom pozwanej w przedmiocie zawyżonej stawki najmu ze względu na bezgotówkowe rozliczenia dodatkowo sprzeciwia się okoliczność, że umowa najmu została zawarta w dniu 22 stycznia 2015 roku, a do przelewu wierzytelności doszło w dniu 25 lutego 2015 roku, a zatem ponad miesiąc później. Zdaniem Sądu, trudno przyjąć, że strony z góry zawyżyły stawkę najmu lub aby powódka jednostronnie narzuciła poszkodowanej taką właśnie stawkę. Poszkodowana B. W. zeznała, że przed wyborem oferty najmu, poleciła swojej asystentce sprawdzenie ile kosztuje wynajem samochodu. Poszkodowana polegała w tym względzie także na opinii swojego małżonka.

Reasumując, zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego, przez okres od 22 stycznia 2015 roku do 18 lutego 2015 roku, który był niezbędny do przywrócenia pojazdu poszkodowanego do stanu sprzed szkody, poszkodowana była pozbawiona możliwości korzystania z samochodu na skutek zdarzenia z dnia 21 stycznia 2015 roku – co uzasadniało konieczność najmu pojazdu zastępczego. W związku z tym Sąd uznał, że pełne zaspokojenie słusznych żądań odszkodowawczych strony powodowej nastąpi jedynie wówczas, gdy powódka otrzyma odszkodowanie odpowiadające kosztom pojazdu zastępczego, czyli kwocie 6 750 zł

Sąd uznał także za uzasadniony żądanie powódki o zasądzenie odsetek ustawowych, o czym orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

Dokonując ustaleń stanu faktycznego w sprawie Sąd oparł się na treści przedłożonych do akt dowodów z dokumentów. Nadto, Sąd miał na względzie zeznania świadków B. W., M. B. (1) oraz P. N., które uznał za wiarygodne.

Od powyższego wyroku pozwana wywiodła apelację, zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania odwoławczego.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

- 1) naruszenie art. 232 Kodeksu postępowania cywilnego i art. 6 Kodeksu cywilnego w zw. z art. 227 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez uznanie, iż strona powodowa w należyтым stopniu wykazała zasadność swojego roszczenia, jak i jego wysokość, podczas gdy zdaniem pozwanej powódka nie przedstawiła na poparcie swoich twierdzeń żadnych miarodajnych dowodów ani co do kosztów najmu ani co do uzasadnione okresu wynajmu;
- 2) naruszenie art. 233 § 1 w zw. 2 art. 245 k.p.c. poprzez uznanie, że umowa najmu pojazdu zastępczego z dnia 22 stycznia 2015 r. i rachunek nr (...) r. z dnia 18 lutego 2015 r., stanowią miarodajny dowód na okoliczność powstania szkody i jej wysokości, podczas gdy jako dokumenty prywatne dowodzą wyłącznie złożenia zawartych w nich oświadczeń;
- 3) naruszenie art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającej na nieuwzględnieniu zasad prawidłowego rozumowania i zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego poprzez brak wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów,

co w konsekwencji doprowadziło do nieprawidłowego przyjęcia, iż powódka wykazała zasadność dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego, podczas gdy zdaniem pozwanej okoliczności te nie zostały wykazane;

4) naruszenie art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez dokonanie newszechstronnej i dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji ustalenie błędnego stanu faktycznego, a w szczególności:

- dowodu z dokumentu tj. rachunku nr (...) z dnia 18 lutego 2015 t, a to poprzez uznanie, iż koszt najmu pojazdu zastępczego wynosi kwotę 6.750,00 zł oraz uzasadniony jest czas najmu pojazdu zastępczego przez 27 dni, podczas gdy brak jest potwierdzenia powyższego w pozostałym materiale dowodowym,

- dowodu z dokumentu tj. umowy najmu pojazdu zastępczego z dnia 22 stycznia 2015 r., a to poprzez uznanie, iż koszt najmu pojazdu zastępczego wynosi kwotę 6.750,00 zł, a stawka dobową nie jest wygórowana oraz uzasadniony jest czas najmu pojazdu zastępczego przez 27 dni, podczas gdy brak jest potwierdzenia powyższego w pozostałym materiale dowodowym,

- dowodu z dokumentów tj. zgłoszenia szkody, wydruk wiadomości e-mail z dnia 26 stycznia 2015 r., kalkulacja naprawy nr (...), protokół przekazania pojazdu do naprawy, wydruk wiadomości e-mail z dnia 27 stycznia 2015 r., a to poprzez uznanie, iż uzasadniony jest czas najmu pojazdu zastępczego przez 27 dni, podczas gdy brak jest potwierdzenia powyższego w pozostałym materiale dowodowym,

- dowodu z zeznań świadka B. W. i P. N. a to poprzez uznanie, iż uzasadniony jest czas najmu pojazdu zastępczego przez 27 dni, a stawka dobową najmu pojazdu zastępczego nie jest wygórowana i odpowiada warunkom rynkowym, podczas gdy brak jest potwierdzenia powyższego w pozostałym materiale dowodowym,

- dowodu z zeznań świadka M. B. (1) a to poprzez uznanie, iż uzasadniony jest czas najmu pojazdu zastępczego przez 27 dni., podczas gdy brak jest potwierdzenia powyższego w pozostałym materiale dowodowym.

5) naruszenie art. od 244 do 257 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z akt szkody, podczas gdy przedmiotowe przepisy nie przewidują takiego dowodu, bowiem możliwe jest jedynie dopuszczenie dowodu z poszczególnych, ściśle określonych dokumentów,

6) naruszenie art. 316 § 1 k.p.c. poprzez wydanie wyroku w sprawie niedojrzałej do rozstrzygnięcia, na podstawie niepełnego i niejasnego stanu faktycznego,

7) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dowodów, na których Sąd oparł się, ustalając, że koszt najmu pojazdu zastępczego należny powódce stanowi kwotę 6.750,00 zł i uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego wynosi 27 dni,

8) naruszenie art. 6 w zw. art. 361 § 2 Kodeksu cywilnego poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że powódka poniosła szkodę w wysokości wskazanej w pozwie, podczas gdy powódka nie przedstawiła na powyższą okoliczność miarodajnych twierzeń ani dowodów, a także, iż pozwana jako ubezpieczyciel sprawy zdarzenia powinna wypłacić odszkodowanie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, podczas gdy powódka nie wykazała, aby poniósł konkretne straty z tego tytułu i tym samym, że pomiędzy rzeczoną szkodą i zdarzeniem występuje związek przyczynowo-skutkowy, a okoliczności niniejszej sprawy nie pozwalają na aprobatę takiego wniosku.

W uzasadnieniu apelacji pozwana zarzuciła, że strona powodowa nie wykazała zasadności i wysokości swojego roszczenia oraz nie przedstawiła na tę okoliczność wystarczających i wiarygodnych dowodów. Zastrzegła, że powódka przedstawiła dokumenty nie posiadające żadnej wartości dowodowej. Podkreśliła, iż w niniejszej sprawie świadczeniem wzajemnym poszkodowanym nie było świadczenie pieniężne, lecz przeniesienie wierzycielności, a

wartość wynagrodzenia powódki nie stanowiła przedmiotu negocjacji. Nie zgodziła się z twierdzeniami Sądu I instancji dotyczących jego wiedzy z urzędu, a dotyczących wysokości stawek najmu pojazdu zastępczego.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w całości aprobując ustalenia i wnioski prawne Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się całkowicie nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy poddał ponownie analizie materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem Rejonowym i stwierdził, że materiał ten został oceniony prawidłowo. Sąd Rejonowy należycie przeprowadził postępowanie dowodowe i ocenił jego wyniki, w rezultacie niewadliwie ustalił stan faktyczny i prawidłowo ocenił go pod względem prawnym. Zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne Sądu Rejonowego Sąd Odwoławczy przyjmuje za własne, bez konieczności ponownego ich przytaczania.

Zarzuty apelacji sprowadzają się w przeważającej mierze do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nienależytą ocenę dowodów. Zgodnie z cytowanym przepisem sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ugruntowany w orzecznictwie jest pogląd, że ocena mocy i wiarygodności dowodów przeprowadzona w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia może być skutecznie podważona w postępowaniu odwoławczym tylko wówczas, gdy zostanie wykazane, że zawiera błędy logiczne, wewnętrzne sprzeczności, jest niepełna itp.

Skarżący nie wskazał, jakim zasadom rozumowania bądź wiedzy powszechnej uchybił Sąd Rejonowy. Nadto zarzut wadliwej oceny dowodów rozbito na szereg podpunktów, zarzucając nieprawidłową ocenę każdego z dowodów zgromadzonych w sprawie z osobna. Tymczasem, reguły prawidłowej oceny dowodów nakazują, aby sąd, dokonując wszechstronnej analizy materiału dowodowego, poddał materiał dowodowy ocenie najpierw poprzez ocenę każdego dowodu z osobna, natomiast później – by ocenił całokształt materiału dowodowego. Innymi słowy, należy ocenić także to, w jaki sposób poszczególne dowody korespondują ze sobą.

Za nieuzasadnioną należy uznać tym samym argumentację strony pozwanej wskazującą na szereg poszczególnych dowodów, które rzekomo nie znajdują potwierdzenia w pozostałej części materiału dowodowego. Materiał dowodowy, jak już wyżej wskazano powinien być ostatecznie zawsze interpretowany łącznie i także w kontekście zgłoszonych wobec niego zarzutów.

Pozwana argumentowała, że Sąd Rejonowy niesłusznie oparł się w swych ustaleniach o treść dokumentów prywatnych (art. 245 k.p.c.). Odnosząc się do tego zarzutu należy zaznaczyć, że dowód z dokumentu prywatnego jest samodzielnym środkiem dowodowym, którego moc sąd ocenia według ogólnych zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Przepisy dotyczące oceny dowodów nie przewidują żadnej hierarchii dowodów, wobec czego nie można zakładać a priori, że dowód z dokumentu prywatnego jest dowodem mniej wartościowym niż inne. Dokument prywatny stanowi pełnoprawny środek dowodowy, który sąd orzekający może uznać za podstawę swoich ustaleń faktycznych, a następnie wyrokowania. Moc dowodowa dokumentu prywatnego jest wprawdzie słabsza aniżeli moc dowodowa dokumentu urzędowego, ponieważ dokumenty prywatne nie korzystają z podstawowego w tym zakresie domniemania, iż ich treść jest zgodna ze stanem rzeczywistym (domniemania zgodności z prawdą). Nie przeszkadza to jednak w tym, aby sąd orzekający w ramach swobodnej oceny dowodów (art. 233 k.p.c.) uznał treść dokumentu prywatnego za zgodną z rzeczywistym stanem rzeczy. W niniejszej sprawie dowodami, wskazującymi na wysokość roszczenia, były rozpatrywane łącznie dokumenty prywatne (umowa oraz faktura) oraz zeznania świadków i stron. Pozwana kwestionując wiarygodność każdego z tych dowodów z osobna wskazuje w każdym przypadku na „brak potwierdzenia powyższego w pozostałym materiale dowodowym”. Żadnego innego uzasadnienia, dla którego Sąd Rejonowy miałby dyskwalifikować wiarygodność zeznań przesłuchanych w sprawie osób, pozwana nie podała. Tymczasem wyjaśnienia świadka B. W., że potrzebowała samochodu zastępczego do wykonywania swoich obowiązków służbowych są w pełni zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, które wskazują, że w większości

przypadków osoba czynna zawodowo, która traci możliwość korzystania z własnego pojazdu, będzie potrzebowała innego dla niezakłóconego wykonywania zwykłych obowiązków. To, że uszkodzona nie posiadała innego pojazdu, nie zostało przez pozwaną w żaden sposób podważone np. wnioskiem o zwrócenie się do odpowiedniego organu o informację na temat zarejestrowanych na uszkodzoną pojazdów.

Jeżeli idzie o czas wynajmu pojazdu zastępczego, to został przedstawiony przez stronę powodową harmonogram naprawy pojazdu, a także został przesłuchany świadek M. B. (1), który zajmował się naprawą pojazdu. Do ustalenia czasu naprawy uszkodzonego pojazdu (a tym samym uzasadnionego czasu wynajmu pojazdu zastępczego) przydatna jest także sporządzona przez stronę pozwaną kalkulacja czasu naprawy, ponieważ wynika z niej nakład pracy. Ten nakład pracy pozwala przyjąć, że uzasadniony technologiczny czas naprawy pojazdu wynosi 3 do 4 dni. Łącznie rozpatrywane dowody – harmonogram i zeznania M. B. wskazują, że czynności zakładu naprawczego podejmowane były sprawnie, celowo i bez żadnej zwłoki, toteż cały okres pozostawiania pojazdu w warsztacie należy uznać za uzasadniony.

Podkreślenia wymaga, iż strona pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów przeciwnych w stosunku do harmonogramu naprawy i do zeznań świadka M. B. (1). Z dowodów tych wynika zaś, że konieczne było dokonanie oględzin i oczekiwanie na pierwszą kalkulację, potem zostały zgłoszone oględziny dodatkowe, w związku z pominięciem przez stronę pozwaną bardzo dużej części uszkodzeń, niewątpliwie związanych z kolizją, a następnie wystąpiła konieczność oczekiwania na kalkulację po drugich oględzinach. Niezwłocznie po uzyskaniu drugiej kalkulacji miało miejsce zamówienie części, a po dostarczeniu tych części odbyła się naprawa w czasie zgodnym z wynikającą z kalkulacji czasochłonnością naprawy. Dlatego też należy przyjąć, że okres 27 dni nie jest czasem wygórowanym i jest to czas w pełni znajdujący odzwierciedlenie w materiale dowodowym.

Co się tyczy stawki najmu pojazdu zastępczego pozwana kwestionuje oparcie się przez Sąd na zeznaniach świadka – B. W., przedstawicielki strony powodowej – M. I., a przede wszystkim – wskazanie przez Sąd Rejonowy na swoje wiadomości posiadane z urzędu. Tylko w tym ostatnim zakresie można przyznać skarżącemu rację. Po pierwsze, zaznaczyć należy, że na fakt posiadania przez sąd wiedzy z urzędu Sąd Rejonowy nie zwrócił uwagi stronom podczas prowadzenia sprawy, naruszając tym samym obowiązek stypizowany w art. 228 § 2 k.p.c. W orzecznictwie podkreśla się, że do prawidłowego zastosowania art. 228 § 2 nie wystarcza ogólnikowe powołanie się na fakty znane sądowi z innych rozpatrywanych spraw, lecz niezbędne jest przytoczenie konkretnego faktu, wskazanie sprawy, w której nastąpiło jego stwierdzenie, wreszcie zwrócenie uwagi stron na fakt, na którym sąd zamierza się oprzeć jako na znanym mu urzędowo (zob. wyrok SN z dnia 6 lutego 1963 r., III CR 75/62, OSNC 1964, nr 1, poz. 18). Po drugie zaś, Sąd Okręgowy nie podziela przekonania, jakoby z urzędu można było stwierdzić w niniejszej sprawie, jakie były stawki wynajmu pojazdów w klasie B w czasie, gdy ten najem miał miejsce. Niemniej jednak jest to uchybienie, które nie ma wpływu na rozstrzygnięcie, a to z tego powodu, że zgromadzony przez Sąd Rejonowy zgodnie z wnioskami stron materiał dowodowy okazał się być wystarczający do przyjęcia, że stawki zastosowane w umowie najmu nie są stawkami rażąco wygórowanymi. Zarówno przedstawicielka powódki jak i świadek B. W. zeznały, że sprawdziły przed zawarciem umowy, jakie są stawki rynkowe i że zawarły umowę z taką właśnie stawką. Pozwana zeznaniom tym nie przeciwstawiła żadnych dowodów. Strona pozwana w toku postępowania w pierwszej instancji przyjmowała bierną postawę, wskazując, że kwestionuje zarówno zasadność samego najmu, jak i zastosowane stawki, natomiast nie przedstawiając żadnych własnych twierdzeń ani dowodów co do tego, jaki jej zdaniem powinien być minimalny okres najmu czy też jaka powinna być stawka najmu. Pozwana nie przejawiała inicjatywy dowodowej także po przeprowadzeniu dowodów z zeznań świadków i przedstawicielki strony powodowej. Nie zostały przedstawione chociażby wydruki ze stron internetowych podmiotów trudniących się wynajmem pojazdów zastępczych, tak aby można było na jakiejś uzasadnionej podstawie podważyć ewentualnie wiarygodność tych zeznań, które zostały przed Sądem Rejonowym złożone.

Wobec tego, że nie było podstawy do podważania wiarygodności dowodów przedstawionych przez stronę powodową, Sąd Rejonowy słusznie oparł się na zeznaniach i dokumentach i nie może być uznany za uzasadniony zarzut strony pozwanej, że sprawa nie dojrzała do rozstrzygnięcia, albowiem wymagała wiadomości specjalnych, a więc zasięgnięcia opinii biegłego. Skoro żadna ze stron o taki dowód nie wnosiła, a zwłaszcza nie wnosiła o to strona pozwana, która

powinna zwalczać wskazane przez stronę powodową dowody na poparcie zastosowanych stawek, to Sąd Rejonowy prawidłowo dowodu tego nie przeprowadził i oparł się na takim materiale dowodowym, jaki strony mu zaoferowały. Tym samym nie jest uzasadniony zarzut, że Sąd Rejonowy wydał wyrok w sprawie niedojrzałej do rozstrzygnięcia, na podstawie niepełnego i niejasnego stanu faktycznego.

Jakkolwiek zgodzić się można ze skarżącym, że wadliwa jest praktyka dopuszczania dowodu z akt, to jednak w niniejszej sprawie uchybienie to nie miało żadnego wpływu na rozstrzygnięcie, nadto analiza akt sprawy wskazuje, że w istocie Sąd Rejonowy dopuścił dowód z wszystkich dokumentów w aktach szkodowych, a sformułowanie w postanowieniu dowodowym jest wyłącznie skrótem myślowym.

Wreszcie całkowicie nieuzasadniony jest zarzut sporządzenia przez Sąd Rejonowy uzasadnienia niezgodnie z wymogami art. 328 § 2 k.p.c. Sąd wyraźnie w rozważaniach wskazał, z których dowodów wynika przyjęty przezeń uzasadniony czas najmu pojazdu zastępczego i dlaczego uznał za niewygórowaną stawkę przyjętą przez strony w umowie. Fragmenty dotyczące tej kwestii są bardzo obszerne, toteż zarzuty w tej mierze można wytłumaczyć li tylko nieuważną lekturą uzasadnienia Sądu I instancji.

Nie są zasadne zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów odnoszących się do ciężaru dowodu. W ocenie Sądu Okręgowego to strona pozwana wywodzi korzystne dla siebie skutki ze stwierdzenia, że stawka najmu została rażąco zawyżona. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty naprawy pojazdu, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku (patrz uchwała SN z 13.06.2003 r., III CZP 32/03, OSNC 2004/4/51 i wskazane w jej uzasadnieniu orzecznictwo), zaś poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania warsztatów oferujących najniższe ceny prac naprawczych. To samo należy odnieść do obowiązku poszukiwania przez poszkodowanego firmy, oferującej najem pojazdu zastępczego w najniższych cenach. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy poszkodowanemu zarzucić można naruszenie wynikającego z art. 354 § 2 k.c. obowiązku współpracy z dłużnikiem, jeżeli świadomie lub przez niedbalstwo wybrał zakład oferujący usługi w zawyżonych cenach (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2002 r., I CKN 1466/99, OSNC 2003, nr 5, poz. 64), czy też działanie sprzeczne z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003, Nr 124, poz. 1152 ze zm.), zgodnie z którym poszkodowany jest zobowiązany zapobieżeniu zwiększenia się szkody. Powyższe przepisy prowadzą do wniosku, że dowód rażącego wygórowania stawek spoczywa na ubezpieczycielu, albowiem, w przypadku stwierdzenia, że poszkodowany uchybił obowiązkowi minimalizacji szkody i doszło do zawarcia umowy najmu po stawkach rażąco wygórowanych, obowiązek odszkodowawczy strony pozwanej się zmniejsza, zatem to ona powinna związane z tym okoliczności wykazywać.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że Sąd Rejonowy trafnie na podstawie zebranych dowodów uznał, że poszkodowana miała prawo wynająć pojazd zastępczy na okres 27 dni, a stawka najmu 250 zł brutto nie jest stawką wygórowaną. Skoro zaś poszkodowana zawarła z powodem umowę najmu, to tym samym zwiększyła swoje pasywa, a więc poniosła szkodę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. Roszczenie o naprawienie tej szkody przelała następnie na powódkę. Tym samym rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego nie narusza treści art. 361 § 2 k.c.

Z wyżej przedstawionych przyczyn apelacja, jako nieuzasadniona, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. zasądając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, stosownie do § 10 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 4 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 poz. 1804)

SSO A. K. SSO P. S. SSR (del.) A. W.

Sygn. akt VIII Ga 155/16

ZARZĄDZENIE

1.(...)

2. (...)

3. (...)